

SVETO RIMSKO-NEMŠKO CESARSTVO
(Iz pariškega tednika «L'Express»)

Vztrajno tekmovanje za osvojitev vesolja

Američani sicer niso fotografirali Lune, zato pa imajo svojega Saturna. Po njihovem mnenju je to bolj pomembno, kakaj velika raketa simbolizira uspeh v tekmih, ki so jo leta 1958 dokaj nesrečno začeli.

To pa je šele začetek. Saturn I je prvi v seriji vesoljskih strojev, katerih najboljši predstavniki bodo lansirali satelite, ki bodo tehtali po 150 ton.

Ali bo to zadostilo, da bodo poslali kozmonavte na Luno?

Tega ni mogoče z gotovostjo reči. Transport ljudi s satelitom, zlasti pa njihov povratek na Zemljo, zastavlja probleme vodenja, zaščite in kontrole v tako zamotani obliki, da pri sedanjem stanju tehnike na tem področju ni mogoče predvideti vseh podrobnosti takega potovanja.

Cemu potem takemu poskusu s Saturnom? Mar Američani ne tvegajo, da se znajdejo v zgati? Mar se niso tudi Sovjeti po prvih bleščečih uspehih ustavili v vesoljskem tekmovanju prav zato, ker iščejo novih poti?

Dejansko pa tako prvi kakor drugi dajejo osvojitvi vesolja prednost pred vsem drugim. Takšna osvojitve je po besedah Se-dova ob njegovem zadnjem potovanju v Francijo »celo cilj mednarodne politike. In prezident Johnson je pri utemeljevanju povečanja finančnih sredstev za raziskovanje vesolja izrekel pred kratkim zelo lapidarno formulo: »Za potovanje na Luno ni vohnega lista drugega razreda.«

Ce hudega priti kmalu na Luno — in prili bomo zatrdno — so sredstva v ta namen pri obeh straneh vendarle precej različna. Američani, ki so bogati in imajo močeno industrijo, so predvsem ljudje ki radi eksperimentirajo. S sklonjeno glavo se lote-

Notranjski Snežnik uradno razglašen za naravno znamenitost

Pred kratkim smo brali v Ljubljanskem »Delu«:

V zadnji številki Uradnega lista SRS št. 4/64) je izšla odredba o razglasitvi Notranjskega Snežnika za naravno znamenitost. S tem je bila uresničena nekaj let stara ideja o zavarovanju tega samostojnega območja, ki je že v prejšnjem stoletju vzbujala zaradi bogate in specifične flore pozornost domačin in tujih botanikov.

Vzrok, ki so zahtevali zavarovanje Notranjskega Snežnika, izvirajo predvsem iz povečane turistične in rekreativne funkcije, pogojene z zgraditvijo koče na Velikem Snežniku in z novim, vendar zaradi velike strmine ne preveč uspešnim cestnim podaljškom do sedla pod Malim Snežnikom. Naraslo je obisk domačin in tujih planincev, zlasti pa motoriziranih turistov, ki namreč utegnil ogroziti za današnje pojme nenavadno bogato planinsko floro, ki je zaradi dolgoletne izoliranosti in drugih srečnih okoliščin ohranila še svojo prvotno podobno.

Snežnik (Notranjski ga imenuje-mo zato, da se razlikuje od obeh soimenjakov v bližnji okolici) je naša najvišja izvenalpska gora z edinstvenim razgledom na Notranjsko, Istro, Kvarnerski zaliv in Goriški kotar. S svojimi 1796 m tu di daleč naokrog gornja tekmeča. Ker sega vrh nad gornjo gozdno mejo, pokriva njegova pobočja goste rušje, na posameznih mestih prekinjeno z manjšimi planinskimi trati. V botaničnem pogledu je zanimiv po nekaterih redkih vrstah in po reliktnih glacialnih flore, ki nastopajo na istem razširjenosti in v tistem delu, ki je bil glavni zavarovalni namen ohraniti celotno floristično bogastvo. Tak ukrep v nobenem primeru ne more škodovati razvoju turizma in planinstva, pripomogli pa bo k estetski in kulturni vzgoji domačin in tujih obiskovalcev in jih navajal k pravilnemu vrednotenju naravnih znamenitosti na-še dežele.

Zavarovano območje zajema vrhova in pobočja Velikega in Malega Snežnika nad zgornjo gozdno mejo in obsega približno 196 ha. Uradno ima status naravne znamenitosti, ker je zaščiten po zakonu o varstvu kulturnih spomenikov in naravnih znamenitosti iz leta 1958, praktično pa predstavlja botanični rezervat velikega znanstvenega pomena z zavarovanim celotnim rastlinskim inventarjem. Na vseh glavnih dostopih bodo ustrezna opozorila seznanjala obiskovalce, da vstopajo na zavarovano ozemlje.

Pričakovati je, da bodo pristojni občinski organi in društvene organizacije v Ilirski Bistrici in Cerkljici ter Gozdno gospodarstvo Postojna, ki so pokazali veliko volje in razumevanja za ure-ničitev zaščitnega predloga in so bili tudi prvi pobudniki te zamisli, uspešno skrbeli za izvajanje varovalnih predpisov ob strokovni pomoči Zavoda za spomeniško varstvo.

STANE PETERLIN

vajo svojih programov in leta spreminjajo glede na okoliščine. To je bilo mogoče opaziti že od vsega začetka vesoljske dobe: ko so ob svojem Explorerju I. ugotovili, da po vsej verjetnosti obstaja obroč z izžarevanjem, so v podzemlju univerze Iowa v petnajstih dneh zmašili skupaj material, ki so ga namestili na nekem drugem satelitu.

Američanom očitajo nestalnost v njihovih načrtih. Dejansko se strokovnjak kar težko znajde, ko vidi, kako se ameriški vesoljski stroji nenehno spreminjajo, bodisi glede na strukturo ali glede na svoj smoter, kakor da se pri tem neznansko zabavajo. Takšna politika povzroča večših vtis ne-skladnosti ali celo zmede. Vsekar-ko pa ima tudi svojo dobro stran, ki je namreč v tem, da Američani kljub nezadostnemu temeljnemu raziskovanju naglo napredujejo: konstruirajo pač, pri tem pa tudi ugotavljajo, kaj je narobe.

Pri Sovjetih bi si takšno razmetavanje sredstev težko zamislili. Prednost imajo pri njih namreč raziskave, računi, proučevanje ena tleha. Stvelo njihovih posku-sov je minimalno. Vrh tega pa so njihovi poskusi skrivni, čeprav nemara bolj zavoljo tem-peramenta kot pa iz političnih razlogov.

To nam pojasnjuje, zakaj je značaj manifestacij, kot jih je opaziti pri eni ali pa drugi strani v prizadevanju, da bi napravili veliki korak, dokaj različen.

V Združenih državah Amerike si privoščijo razkošje, da pošljejo na orbito 5 ton peska, za-kaž sklenili so, da bodo vesoljski stroj z imenom Saturn I, ki na bo več služil, desetkrat poglani v vesolje. Ali pa bo služil za to, da bodo konstruirali Saturna I-B, zatem pa zgradili še Saturna V, raketo, ki bo imela nič manj kot 3000 ton in ki ne bo dokončana pred letom 1967...

V Rusiji pa so verjetno sklenili, da bodo vmesne etape med Vostokom in orbito raketo, ki bo »ekozmična postaja« strojev za polet na Luno, kar preskočili. Potihom se z balističnimi posku-si na Pacifiku, s katerimi so začeli po Titovem poletu v vesolje, že pripravljajo osnovno velikanjski vesoljskih raket in jo že štirikrat preizkusili.

Seveda si tudi prizadevajo, da bi vesolje čim bolj spoznali in si pridobili visoko stopnjo tehnike v medplanetarni navigaciji. Tako so lansirali že 24 »Kozmosov«, s katerimi naj bi proučili najvišje plasti atmosfere, in so izpopolnili tudi navigacijski sistem. Prav tako delajo tudi poskuse a tele-dirigiranimi raketami ter z »elektronis proučujejo pasove radia-cije«.

Po poletih leta 1959, ki so So-vjetski zvezi omogočili, da je na Luno poslala svoj grb in da jo je fotografirala od zadaj, pa so Rusi prepustili Američanom proučevanje Lune s pomočjo avto-matskih vesoljskih strojev, in si-ajen prostovoljno, kakor zatrjujejo.

Rakete »ipa Ranger, zatrjujejo Sovjeti, ne rešujejo problema pristanka na Luni, ker se tam čisto preprosto razletijo. Pač pa so zanimivi v znanstvenem pogledu, ker bodo omogočili fotogra-firanje Lune. Toda sodobni teh-niki, ki bodo odstopovali z Zemlje, bodo imeli za spoznavanje Lune na razpolago druga, bolj u-šinkovita sredstva.

Tako so na primer fiziki, ki de-lajo v Znanstvenem inštitutu Gorkoga, zajeli hertzove valove, ki so prišli iz notranjosti Lune in pokazali, da je notranost tega planeta vroča. V Serpukovu, me-stu v moskovski pokrajini, pa že pet let spuščaajo Luno na 8 mm traku. S pomočjo infračrvarkov so Luno tudi fotografirali in ugotovi-li, da svetleč točka, ki jo jih opazovali nekateri astronomi, niso nič drugega kot fosforesci-rujoče gore. S pomočjo radarja Luno sondirajo, Saronov in Ba-rabašov pa sta odkrila, da je njena zemlja poročna.

Vse kaže, da so se Rusi odrekli

tehniški »odskoka« na Luno, ki bi omogočil je nekaj minut koris-tnega dela in pri katerem bi naj-manjša napaka v materialu lahko bila usodna. Pač pa se pripravljajo, da bi Luno osvojili s so-liknimi sredstvi, in sicer tako, da bi na Luninih orbitah najprej namestili zanesljive vesoljske stroje.

Vendar pa se bodo morali od-praviti na pot z zemeljske orbi-te. Tako se je treba vrniti k ta-meljni operaciji: osvojitve veso-lja se je treba lotiti z velikanjske platforme, ki bo postavljena v orbito in omogočila polet na Lu-no. To je ogromna naloga, ki jo pripravljajo v tajnosti. Skriv-nostne so tudi vse lastnosti take vesoljske ladje, njena tonaža in datum, ko se bo odpravila na pot...

(L'express)

Nemajhna senzacija je nastala, ko se je ugotovilo, da so v veliko afero s prekupevanjem mamili zapleteni tudi nekateri diplomati. Na sliki je mehiški veleposlanik v Boliviji (levo), ki ga po aretaciji agent peže na zvezno sodišče v New Yorku

PROCESI PROTI NACISTOM V FRANKFURTU, BRUNSWICKU IN LIMBURGU

«Morilski stroj ne bi nikoli sam deloval če ne bi bilo pomoči desettisočev oseb»

Dr. Hans Hefelmann je imenoval Lutra in sv. Tomaža Mora, nato pa je prepustil »najvišjemu sodniku« po smrti odločitev o tem, ali je grešil ali ne

FRANKFURT, 24. — Proces pro-ti esesovcem iz Auschwitz se je danes nadaljeval. Kot priča je na-stopil dunajski zdravnik dr. Otto Wolken, eden od preživelih, ki jih je nekaj čez 200. Priča je proti 22 zločincem, ki so obtoženi, da so pomorili 2,5 do 4 milio-jone oseb.

«Tle — je dejal dr. Wolken, ki je Zid, a prstom uperjenim proti obtožencem — so se obnaša-li kakor živali iz kamene dobe, živali, ki jim je zelo ugajala kri, potem ko so imele kdaj priloznost, da so okusile. Auschwitz — je dostavil dr. Wolken s treso-čim se glasom — je bil pravi pe-kel. Najhuša stvar je bila atmos-fera, ki se je vsak dan spreminja-la. Odvisna je bila od razpolože-nja poveljnika taborišča ali od muhavosti poveljnika straže. Če je šlo z vojno slabo, smo to takoj opazili.»

«Jaz sem bil — je nadaljeval Wolken — zdravnik, interniran v Auschwitzu. Moral sem sestavlja-ti dnevna, tedenska in mesečna poročila, v katerih je moralo bi-ti zapisano, da so osebe, ki so pomrle zaradi lakote, umrle zara-di srčnih motenj; za tiste pa, ki so bili ustreljeni, je moralo biti napisano, da so bili postreljeni, ker so jih zalotili pri poskusu po-bega. Bili smo brez zdravil. Po-ložaj je bil tako obupen, da je bilo bolnikom, ki so imeli manj kot 39 stopinj vročine, dovoljeno enkrat obližniti tableto aspirina; tisti, ki so imeli več kot 39 sto-pinj, pa so smeli tableto obližni-ti dvakrat.»

«Auschwitz je bil pekel in po-močni hudica so bile podgane — je nadaljeval Wolken — ki so bile povsod. Te so ne samo krad-le drobtine kruha jednikom iz žepov, temveč so tudi grle trupla in grizle bolnike in umirajoče. Po-tom so bile bolne, na milijone in milijone. V barakah, kjer bi bi-lo prostora za 500 oseb, so jih na-gnetli po 1200, da so bile »tisnje-ne kot sardine. Vode je bilo malo in vsi so bili lačni. Če je ti-stim, ki so nam nosili hrano, v času deževja zdrsnilo v blatu in je malo tiste brozge pljusnilo iz kotla po tleh, se je celo krdelo jednikov zagnalo tjakaj in s svo-jimi žilicami so pobirali »juhu« z blatom vred in vse skupaj so no-sili v usta. Jaz sem bil zdravnik in včasih sem se zatekel k izsi-ljevanju, da sem dobil nekaj več hrane zase in za moje tovaršice. Kljub temu pa sem tehtal 38 kg, ko sem prišel iz Auschwitza. Lah-ko si mislite, kaj je šele bilo z drugimi.»

Wolken je izjavil, da je videl, ko so prihajali Eshemannovi vla-ki, polni jednikov. Vse osebe so morale izstopiti v vlak. Ženske, otroci in bolniki so se morali u-staviti na eni strani, druge pa so odvedli k esesovskim zdravnikom, ki so odbrali zdrave. Ostale so odvedli v »plinske celice«.

«Jaz sem Zid — je dostavil Wol-

ken — vendar hočem poudariti, da Auschwitz ni bil samo židov-ska zadeva. Čeprav je bilo v tem taborišču v primeri z drugimi je-dniki več Židov, so bile tam ose-be vseh veroizpovedi in vseh na-rodov. Z vsemi so ravnali brutal-no. Jaz ne maram masčenja in ne gojim sovražstva. Od tedaj je minilo dvajset let in meni je u-spelo preživeti tisto grozo.»

«Ta morilski stroj — je zaklju-čil Wolken — ne bi nikoli sam deloval brez pomoči desettisočev oseb. V tem je krivda obtožencev, čeprav se v individualnih prime-rih ne more dokazati, da so oseb-no ubijali.»

Med pričanjem dr. Wolkena je enemu izmed sodnikov postalo slabo in predsednik je za nekaj časa razpravo prekinil, da si je sodnik spet opomogel.

BRUNSWICK, 24. — V Brunswicu se je danes nadaljeval proces proti nekaterim esesovcem, ki so obtoženi, da so med zadnjo vojno pobili 5200 ruskih Židov v Pinsku.

Priča Johann Stahl, bivši pri-padnik SS in tajne službe, je izja-vil, da je bil globoko pretresen, ko je videl, kako so streljali Žide in jih potem zmetali v skupne jame. Rekel je, da ne ve natančno, koliko je bilo žrtve. Potem je še dejal, da je videl generala SS Ericha von Dembach-Zelewskiego, ki je prišel z letalom v Pinsk, ko pomor je bil končan. Pre-tekli petek je ta general, ki je sedaj v domstirni ječi, izjavil, da je izvedel za pomor šele potem, ko je bil že končan, in sicer je zanj izvedel po radijski oddaji sovjetske vojske. Eden izmed ob-tožencev, bivši polkovnik Franz Magill, je pri tej priložnosti obto-žil von Dembach-Zelewskiego, da laže. Po današnjem pričevanju Stahla se zdi, da je res general osebno dal ukaz Magillu.

Bivši častnik SS Helmut Beer je danes izjavil, da je kot častnik za zveze prejel ukaz za pokol. Ukaz je prišel od šefa SS Heinricha Himmlerja in je dolodol, da je treba vsake Žide postreliti, žen-ake in otroke pa zapeljati v »močvirja«. Beer je dostavil, da ne ve, koliko Židov je bilo pomorjenih, da pa je moral pri izvrševanju svo-je službe po radiu oddajati spo-ročila o uspehu operacije, to se pravi, poročati, da se pokol ev-rejv nadaljuje.

LIMBURG, 24. — Dr. Hans He-felmann, bivši funkcionar Hitler-jevega kanclerstva, ki je obtožen, da je sodeloval pri umoru 73.000 duševno ali telesno bolnih oseb, je danes pred sodiščem v Lim-burgu izjavil, da ga samo bog lahko sodi. »Večel bom — je de-

kal — vendar hočem poudariti, da Auschwitz ni bil samo židov-ska zadeva. Čeprav je bilo v tem taborišču v primeri z drugimi je-dniki več Židov, so bile tam ose-be vseh veroizpovedi in vseh na-rodov. Z vsemi so ravnali brutal-no. Jaz ne maram masčenja in ne gojim sovražstva. Od tedaj je minilo dvajset let in meni je u-spelo preživeti tisto grozo.»

«Ta morilski stroj — je zaklju-čil Wolken — ne bi nikoli sam deloval brez pomoči desettisočev oseb. V tem je krivda obtožencev, čeprav se v individualnih prime-rih ne more dokazati, da so oseb-no ubijali.»

Med pričanjem dr. Wolkena je enemu izmed sodnikov postalo slabo in predsednik je za nekaj časa razpravo prekinil, da si je sodnik spet opomogel.

BRUNSWICK, 24. — V Brunswicu se je danes nadaljeval proces proti nekaterim esesovcem, ki so obtoženi, da so med zadnjo vojno pobili 5200 ruskih Židov v Pinsku.

Priča Johann Stahl, bivši pri-padnik SS in tajne službe, je izja-vil, da je bil globoko pretresen, ko je videl, kako so streljali Žide in jih potem zmetali v skupne jame. Rekel je, da ne ve natančno, koliko je bilo žrtve. Potem je še dejal, da je videl generala SS Ericha von Dembach-Zelewskiego, ki je prišel z letalom v Pinsk, ko pomor je bil končan. Pre-tekli petek je ta general, ki je sedaj v domstirni ječi, izjavil, da je izvedel za pomor šele potem, ko je bil že končan, in sicer je zanj izvedel po radijski oddaji sovjetske vojske. Eden izmed ob-tožencev, bivši polkovnik Franz Magill, je pri tej priložnosti obto-žil von Dembach-Zelewskiego, da laže. Po današnjem pričevanju Stahla se zdi, da je res general osebno dal ukaz Magillu.

Bivši častnik SS Helmut Beer je danes izjavil, da je kot častnik za zveze prejel ukaz za pokol. Ukaz je prišel od šefa SS Heinricha Himmlerja in je dolodol, da je treba vsake Žide postreliti, žen-ake in otroke pa zapeljati v »močvirja«. Beer je dostavil, da ne ve, koliko Židov je bilo pomorjenih, da pa je moral pri izvrševanju svo-je službe po radiu oddajati spo-ročila o uspehu operacije, to se pravi, poročati, da se pokol ev-rejv nadaljuje.

LIMBURG, 24. — Dr. Hans He-felmann, bivši funkcionar Hitler-jevega kanclerstva, ki je obtožen, da je sodeloval pri umoru 73.000 duševno ali telesno bolnih oseb, je danes pred sodiščem v Lim-burgu izjavil, da ga samo bog lahko sodi. »Večel bom — je de-

kal — vendar hočem poudariti, da Auschwitz ni bil samo židov-ska zadeva. Čeprav je bilo v tem taborišču v primeri z drugimi je-dniki več Židov, so bile tam ose-be vseh veroizpovedi in vseh na-rodov. Z vsemi so ravnali brutal-no. Jaz ne maram masčenja in ne gojim sovražstva. Od tedaj je minilo dvajset let in meni je u-spelo preživeti tisto grozo.»

«Ta morilski stroj — je zaklju-čil Wolken — ne bi nikoli sam deloval brez pomoči desettisočev oseb. V tem je krivda obtožencev, čeprav se v individualnih prime-rih ne more dokazati, da so oseb-no ubijali.»

Med pričanjem dr. Wolkena je enemu izmed sodnikov postalo slabo in predsednik je za nekaj časa razpravo prekinil, da si je sodnik spet opomogel.

BRUNSWICK, 24. — V Brunswicu se je danes nadaljeval proces proti nekaterim esesovcem, ki so obtoženi, da so med zadnjo vojno pobili 5200 ruskih Židov v Pinsku.

Priča Johann Stahl, bivši pri-padnik SS in tajne službe, je izja-vil, da je bil globoko pretresen, ko je videl, kako so streljali Žide in jih potem zmetali v skupne jame. Rekel je, da ne ve natančno, koliko je bilo žrtve. Potem je še dejal, da je videl generala SS Ericha von Dembach-Zelewskiego, ki je prišel z letalom v Pinsk, ko pomor je bil končan. Pre-tekli petek je ta general, ki je sedaj v domstirni ječi, izjavil, da je izvedel za pomor šele potem, ko je bil že končan, in sicer je zanj izvedel po radijski oddaji sovjetske vojske. Eden izmed ob-tožencev, bivši polkovnik Franz Magill, je pri tej priložnosti obto-žil von Dembach-Zelewskiego, da laže. Po današnjem pričevanju Stahla se zdi, da je res general osebno dal ukaz Magillu.

Dvajset dni pozneje odprt predor pod Sv. Bernardom?

AOSTA, 24. — Čeprav se ni ni-kekega uradnega potrdila, vendar kaže, da predora pod Velikim Sv. Bernardom ne bodo odprli 18. mar-ca, kot je bilo najavljeno, tem-več kakih dvajset dni pozneje. Uradna otvoritev je že bila do-ločena za drugo polovico maja, ob navzočnosti državnih poglavarjev Italije in Švice. Za 18. marec pa je bila najavljena, da bodo izvrše-no delo pokazali predstavnikom tiska vsa sveta, obenem s te-levizijskim prenosom v evrovizi-jli. Naslednja dne pa naj bi bi-la že dovoljena vožnja skozi pre-dor.

Vzrok za odložitev otvoritve, če-jo bo res treba odložiti, pa naj bi bil v majhni zakasnitvi konč-nih del na švicarski strani. Ni še namreč končana razsvetljava. Asfaltirani je še treba prostor pred predorom na švicarski stra-ni in niso še končana zidarska dela za carsinske urade; in še mar-skatorelo delo je treba opraviti, pa se zdi, da je nemogoče, da bi bilo vse to opravljeno do 18. ali 19. marca.

Beneška Biennala v resni nevarnosti?

BENETKE, 24. — Lahko se z-godi, da XXXII. mednarodne razstave likovne umetnosti, ki bi morala biti v Benetkah od 20. junija do 18. oktobra, ne bo, če država ne bo dodelila avto-nomni ustanovi »Beneška Biennala« prispevka, ki bi ga mora-la prispevati. To je danes po-vedal predsednik Biennale prof. Marcuzzan na seji upravnega o-bora ustanove. Dejal je, da je »kri-za« Biennale v tem, da vlad-nih prispevkov ni bilo od 1. ju-lija 1962, in pa v postopnem na-raščanjem stroškov, ki prizde-

va tudi prireditve, ki jih orga-nizira ustanova. Upravni svet je soglasno priznal, da »je ab-solutno nemogoče v sedanjem stanju nadaljevati po pravih določeno dejavnost ustanove, ko v tem trenutku ni nikakega jamstva, da bodo potrebna sred-stva dodeljena«. Kot je znano, se je že 40 tujih držav obvezalo, da bodo uradno sodelovale na razstavi. Prav tako je pristala na sodelovanje večina italijan-skih in tujih muzejev ter povab-ljenih umetnikov. Zupan in predsednik pokrajine sta se ob-vezala, da bosta predlagala od-ločitvenim organom lokalnih u-stanov, naj pomagajo vsaj za najbolj nujne finančne potrebe Biennale. Morebitna pomoč lo-kalnih ustanov pa bi imela po-vešim izreden in začuden značaj, da bi se zagotovila dejavnost za tekoče leto.

Prispele je v Milan zbor sovjetske armade MILAN, 24. — Danes je iz Tu-rina prispele sovjetski ansambel plesov ter zbor sovjetske arme-de. Gostje so se pripeljali po avtocesti s pulmanji. Prva pre-dstava bo jutri zvečer, nato pa bodo ponovitve do 4. marca. Ju-tri dogodke bo polkovnik Alek-sandrov, ki vodi ves ansambel, sprejel pri županu. Z njim bo sprejeta še skupina, ki bo pre-dstavljala posamezne nastopajo-če skupine.

FIRENCE, 24. — Stalno gleda-lišče v Firencah je danes — po izredni predstavi, ki je včeraj v Pistoji sledila podelitvi nagra-de — uprizarilo delo »Sigurd v Stalngardu«. Lugina Cando-nija, ki je dobila nagrado Val-e-cori 1964. Sodelujejo Valentina Fortunato, Corrado Pani, Carlo D'Angelo in Sergio Fantoni. Re-žiral je Giuseppe De Martino, sceno pa je napravil Leone Trentini.

Potresi

TARANTO, 24. — Preteklo noč malo pred polnočjo so v tukajš-njem observatoriju zabeležili po-tresni sunki z epicentrom približ-no 1000 km proti zahodu.

LISBONA, 24. — Nekaj kratkih potresnih sunkov je bilo večeraj čutili po vsem Azorskem otočju. Najbolj močni sunki so bili na Terceiri, Horti in Pieu. Danes je na Terceiro prispele nadaljnjih 1.087 beguncev z otoka Sv. Jurija.

ATENE, 24. — Močan potresni sunki so čutili v Atenah kmalu po polnoči. Epicenter je bil v Ev-bejskem zalivu. Škoda in žrtve ni bilo.

Naessens bo delal v miru na Škotskem

LONDON, 24. — Gaston Naes-sens, francoski biolog samouk, ki zatrjuje, da je uspel sestaviti se-rum proti levkemiji, je v Londonu izjavil, preden je odpotoval spet v Veliko Britanijo, da izdelate-rije, na katere se oslanja njegov serum. Potem bo prepustil angle-skim specialistom, da preidejo re-zultate njegovega dela. Daniel Da-vie, škotski poslovni človek, je izjavil: »Konec tedna bo šel Naes-sens na Škotsko, da bo lahko v popolnem miru izdelal svoje teo-rije. Vse količine seruma je fran-coska vlada zaplenila in Naessens je treba dva ali tri mesece, preden bo imel spet zadostne ko-ličine seruma, da bo lahko delal.«

PIACENZA, 24. — Na občini v Piacenzi so v nedeljo izročili gen. Cigliarju zlato medaljo v znak priznanja za njegovo delo in za delo njegovih voljakov ob nesreči v Vajontu.

PARIZ, 24. — Dnevnik »Com-bat« piše, da je Francija izvršila v petek v Ain Ekkeru v alžirski Sahari podzemeljsko jedrsko eks-plोजijo. Francosci in alžirski ob-lasti pa odklanjajo sleherni ko-mentarij o tem.

Te štiri brhke smučarke z učiteljem v sredi so štiri avstrijske nune, ki se jim zdi, da ne bi bilo na-pak, če bi se privdale tudi tega zimskega športa

IDEJ IMAJO V RIMU VELIKO, TODA REDKE SE URESNIČIJO

Poštna služba posluje kot v dobi postiljonov

Vzrokov je veliko: malo osebja, še manj denarja, pretesni prostori in veliko več poštinih pošilk - Pri vsem tolikšnem poslovanju je pošta v deficitu - Načrti za izboljšanje so, toda kje najti sredstva?

Da je Rim poln idej in iniciativ, ni nikakega dvoma. Te kar vredo na dan. Bolj pomembno pa je izvajanje idej in iniciativ. Včasih ostanejo teke kot izražena misel, včasih dobijo obliko načrta, ki pa se ne izvaja. Včasih pa dobe celo konkretno vsebino sklepa, vendar ne pridejo do popolne realizacije. Vzrokov za to je več. Ne med zadnjimi je tudi ta, da je država iz nešteti razlogov in družbenih protislovij preveč siromašna, da bi mogla ideje izpeljati. V Rimu so npr. sklenili, da bo država porabila 1500 milijard lir za obnovo železnice. K temu so jo prisilile katastrofe, do katerih je prišlo zaradi izrabljenih naprav. V Rimu so sklenili, da bodo v desetih letih zgradili 58 tisoč učilnic, kar naj bi stalo 2000 milijard lir ter da bodo nadaljnjih 700 milijard dali za gradnjo zvez z modernizacijo vseučilišč. Gradnja avtomobilskih cest ni ošla le v ideji, pač pa se je začela izvajati. Toda pod pritiskom prometa, ki je npr. samo v lanskem letu terjal 9000 mrtvih. Govori se in sklepa tudi o obnovi bolnišnic, kjer smo ostali daleč za ostalim svetom, saj je npr. Italija glede smrti novorojenčkov in otrok do petega leta na zadnjem mestu v Evropi.

Ze ti vsekakor nujni izdatki so tolikšni, da odgovorne kroge v Rimu upravičeno skrbijo. Na vrsti pa so še nešteta druga dela, velike javne ustanove in službe, ki se napajajo iz ostalih razvojnih postojajo in postajajo celo zavora, ki ta razvoj duši. Med temi je npr. tudi poština služba in služba za telekomunikacije. V službi npr. moremo na postaji videti napis, ki pravi: »Ne sprejemamo pritožb za telefonske zamude z Italijo«. Temu napisu je nekdo rekel, da je simpatičen. Kaj pa ostale telekomunikacije, zakaj poština služba ne deluje? Revija »Quattrosoldi« je v lanskem juniju napravila široko anketo, ki dokazala pomanjkljivosti, ki gredo tako daleč, da posluje danes pošta počasneje kot tedaj, ko so pošto vozili s poštini kočijami. Revija je zbrala nekaj konkretnih primerov: Iz Rima do Modene je nekdo potreboval pismo 72 ur, in to kljub temu, da je pošta morala teči preko meja raznih vojvodin, ali pa danes ni več. In danes potrebuje pošta iz Barja v Cambrasso 74 ur. Leta 1856 je pismo iz Genova v Chambéry potrebovalo 46 ur, danes jih potrebuje 76 iz Arezza v Riolo Terme.

Raznašanje časopisov po pošti je »nacionalni škandal« - ugotavljajo. Od 21 izvodov nekakega časopisa, ki jih je omenjena revija razposlala po pošti, se je pet izvodov izgubilo, mnogi izvod pa so prišli z veliko zamudo. Pet dni so potrebovali iz Neaplja v Potenzo, torej na razdalji 175 kilometrov in kar 13 dni iz Bolzane v Arezzo, torej na razdaljo 140 km. Kaj šele bi bilo, če bi se tudi uradni akti, državna pisma razposlajala po »normalni poštini poti, kot se to dogaja marsikje po svetu. Cemu en izvod pariškega časopisa »Le Monde« prihaja naročnikom v Rim s štiriindvajseto zamudo, medtem ko ga naročniki v New Yorku dobe že v enem dnevu? - se sprašuje A. R., ki je delal to anketo.

V Rimu, v UL Seminarju, kjer je sedež ministrstva za pošto in telekomunikacije, funkcionarji priznajo, da s pošto službo nekaj ni prav. Hkrati pa pravijo, da, da je nemogoče metati krivdo na samo pošto, ker je nemogoče, da bi bilo drugače, kajti pošta je v deficitu, velikemu deficitu in ni sredstev niti za najetje večjega števila nameščenecv, niti za to, da bi se poštne uradi povečali na zadovoljiv obseg, vsaj toliko, kolikor nujno potrebujejo prostora. V Rimu trdijo, da je notranja migracija v Italiji privedla do razvoja velikih mest, ki terjajo ustrezno povečanje poštne službe. Z druge strani - zatrjujejo v Rimu se je v zadnjih petdesetih letih povečal poštini promet ne samo na račun eklatantne pošte, torej pisemskih pošilk, pač pa tudi v drugem smislu. Danes predstavlja 70 odst. vseh pisemskih pošilk dobava časopisov, reklamne tiska in podobnega, tako da je letni obseg paketov, pisem in ostalih pošilk - pet milijard eksovalov. Pri tem je treba računati še s 6 do 7-odstotnim povečanjem prometa na leto. K temu je treba dodati še tekoče račune, poštne položnice, izplačevanje poštne, polnopravne itd.

Pri tem je logično - pravijo v Rimu - da pride do »ozkih grla«. Prvo ozko grlo so poštne uradi. V Italiji je v celoti 13.000 poštinih uradov, ki so v pretežni večini tako tesni, da ne morejo ustrezati redni službi. Tu je v primeru če se nekeje sklene, da je treba neustrezne poštne urade zamenjati z novimi, ki pa mora ostati v istem predelu mesta, poština uprave trdi, ne premorejo te težave, ki so povezane z izrednimi cenami gradbenih ali novih prostorov. Poštini zavoji in druge pošilke včasih kar zatrpajo prostore, tako da uradniki in nameščenci svojega dela v njih ne morejo opraviti. Kako težki so problemi glede obnove poštinih uradov je značilen primer 25. poštne urada v Genovi. Uprava tega poštne urada je imela pogodbo z nekim zasebnikom. Pogodba je predvidevala najemno 480.000 lir na leto. Sedaj pa je pogodba zapadla in lastnik prostorov zahteva obnovo pogodbe toda z najemnino v znesku 4.200.000 lir na leto. Ta primer - čeprav drastičen - nakazuje s kakšnimi težavami se poština uprava bori za prostore.

Rimski krogi navajajo tudi druge težave, kot npr. neuspeh v avtomatizaciji. Navajajo npr. primere neuspeha z avtomati za prodajo znamk in poštinih položnic ter drugih formulacij. Poleg tega pravijo, da je nemogoče določena poština dela opravljati s stroji, pa čeprav najbolj popolnimi, kajti noben elektronski stroj ni mogel npr. v Rimu razbrati različne pisave napisane na pismih in drugih poštinih pošilkah, aamenjenih naslovljenecem v 22.000 ulicah Rima. Tu noben stroj ne more zamenjati človeka.

Nadaljnji problem je problem, ki je z gornjim tesno povezan. Gre za problem personala. V Italiji je 150.000 poštinih nameščenecv, tako da pride po 1,4 nameščenca na tisoč prebivalcev. V Zahodni Nemčiji pride na tisoč prebivalcev 3,2.

ANATOMIJA TRENUTNO TAKO VROČEGA OTOKA

Narodnostni odnos med Grki in Turki

Rimski zgodovinar Plinij meni da je po imenu Cipra dobil svoje ime tudi baker, ki se latinsko imenuje - cuprum. Na tem otoku ga je namreč zelo veliko. Otok je bil naseljen že 3.700 let pred našim štetjem. Ni še ugotovljeno, kdo so bili njegovi prvi prebivalci, gotovo pa je, da so prvi znani prebivalci Cipra bili Grki, ki so se na njem naselili že 1350 let pred našim štetjem. Ko so Grki prišli na Cipr, so prinesli s sabo tudi mikensko kulturo. Niso pa ostali in sami. V 9. stoletju pred našim štetjem zasledimo na Cipru tudi fenicijske naselbine. To pa je bil le začetek.

Položaj Cipra, njegovo rudno ter gozdno bogastvo so vplivali na njegovo življenje, predvsem na njegovo trgovino s sosedi. Vse to pa je zvaljalo sem tudi druge narode in razne osvajačce, kot npr. Egipčane, Asirce, Bizantince, pozneje frankovske fevdalne vladarje, beneško republiko in tudi Turke, ki so se v starem in srednjem veku pogosto tu zadrževali. Pri vsem tem pa so bili Grki vedno v večini.

Turška nadoblast je na Cipru vladala od 1571. do 1878. in zapustila za seboj vidne sledove, predvsem v narodnostni strukturi otoka. Sulejman II., ki je vzel Cipr Benečkam, je naselil sem 30.000 Turkov, ki jim je razdelil posestva, ki so bila do tedaj last Benečanov. Ker so to bila najboljšja polja, se anatolijskim Turkom ni slabo godilo. To še tem bolj, ker so Turki zavzeli tudi upravna mesta, ki so jih prej imeli Benečani. Odtod izvira sedanjí turški del ciprskih prebivalcev, ki pa so kljub temu svojemu privilegirani položaju ostali vedno v manjšini. Celotelo žbki manjšini. Ta manjšina se je po letu 1878, ko so otok zavzeli Angličani, še bolj skrdila, ker se je veliko Turkov izselilo.

O dobi med angliško zasledbo otoka in njenim čeprav nepopolnim umikom leta 1960 ne bomo govorili, ker se glede nacionalne strukture ni veliko spremenilo. Stanje leta 1960 je bilo sledeče: Grkov je bilo 77, Turkov je bilo 18, ostalih narodnosti pa 5 odst. Cipr šteje v celoti 60 tisoč prebivalcev. Prebivalstvo mest je sedaj sestavljeno takole: 72 odst. o Grki, 23 odst. Turki, prebivalstvo podeželja pa je sestavljeno iz 83 odst. Grkov in 16 odst. Turkov. Toda le 16 odst. Turkov ima kar 38 odst. obdelovalnih površin in to se najboljše.

V mestih žive Grki in Turki v nekakšnih grških in turških četrtih, na podeželju pa imamo turške in grške vasi. Toda vse te vasi so razmetane po otoku tako, da se ne da čez otok začrtati neka vsaj približna etnična črta.

Kot vemo, zahtevajo Turki enostavno razdelitev otoka na dva, boljše na pol in to tako, da bi oni dobili del severno od 35. vzporednika. S tem bi dobili vse rudnike bakra z letno proizvodnjo 33.000 ton, kar je več kot znana evropska proizvodnja bakra brez SZ in Jugoslavije. Če bi to obveljalo, bi Turki pustili Grkom pretežno vešino Turkov, ki žive prav v južnem delu otoka.

Med turškimi in grškimi prerekanjem pa so Angličani spet tu.

terem tu deček osvaja Rim: »In pieno sole, pesniški prikaz obale pri Amalfiju. Vse te štiri kratkometražne filme je režiral Luciano Emmer. Proizvodnja, določena za finančno leto 1963-64, ima v načrtu še izdelavo kratkometražnih filmov: »Cestiranje« in »Valle d'Aosta invernalna«, »Viaggio in Italia« in »Italia oggi«.

Delegacijam ENIT v inozemstvu je nadalje poverjena naloga, da opravljajo skrbno informacijsko službo za občinstvo, da nudijo podrobne informacije glede cen, železniških voznišnih redov, prevoznih sredstev z otoka, umetniških, folklornih in vsakodnevno drugih privlačnosti. Pa še neko in nikakor nepomembno, temveč zelo važno nalogo imajo ti uradi, da namreč nudijo tehnično pomoč in kar največje sodelovanje vsem turistim, ki prihajajo zaradi propagandnega dela v korist svojih krajev.

Delegacije ENIT v tujini predstavljajo eno izmed najbolj resnih in najbolj učinkovitih ustanov vse naše državne turistične strukture. Seveda pa se od teh uradov ne sme samo zahtevati, temveč je potrebno in celo nujno, tudi edajlati, to se pravi v lastnem interesu nuditi vse možno in stalno sodelovanje. To je po našem mnenju zelo važno za konkreten razvoj turistične dejavnosti.

Največjo postavko stroškov za ENIT predstavlja vzdrževanje in delovanje teh delegacij ter obmejnih uradov: vsega skupaj je 52 predstavništvo, od katerih jih je 32 mnogih sposobnih učinkovitega dela, nekatera druga postajajo vedno bolj močna, nekatera pa so še v razvojni fazi.

Da podčrtamo važnost teh propagandnih uradov v inozemstvu, je dovolj, če opazujemo, kakšna sredstva dajejo podobnim organizmom druge države, kjer turizem še ni tako razvit kot v Italiji. Avstrija npr. razpolaga s 17 uradi za turistično reprezentanco v inozemstvu in s 35 dopisniki. Belgija daje v isti namen pol milijarde lir, milijardo in 200 tisoč lir za 39 uradov po vseh kontinentih daje Francija; Nemška zveza republik razpolaga s 16 propagandnimi uradi v inozemstvu; Anglija porabi v take namene okrog 2,5 milijarde in od tega investira 400 milijonov samo v ZDA; Grčija je določila samo za oglaševanje v francoskem tisku vsoto, ki je približno desetkrat večja kot naša; Portugalska razpolaga z zelo učinkovitimi centri v inozemstvu; Španija porabi skoraj 700 milijonov lir samo za oglaševanje v tisku, za filme in brošure.

Kar zadeva naš ENI, je treba vedeti, da razpolaga za svojih 52 predstavništvo s 790 milijoni, kar je pač skoraj smešno število, če se pomisli na velikanke stroške, ki jih vzdrževanje in delovanje takih predstavništvo zahteva.

Menimo, da smo s tem kratkim prikazom podali vsaj približno sliko dela, ki ga ENIT opravlja že leta v korist našega turizma, in sicer resnega konkretnega in koristnega dela, ki pa še ni primerno poznano in ovrednoteno po vsej njegovi dejanski važnosti.

PAOLO DE DOMENICO

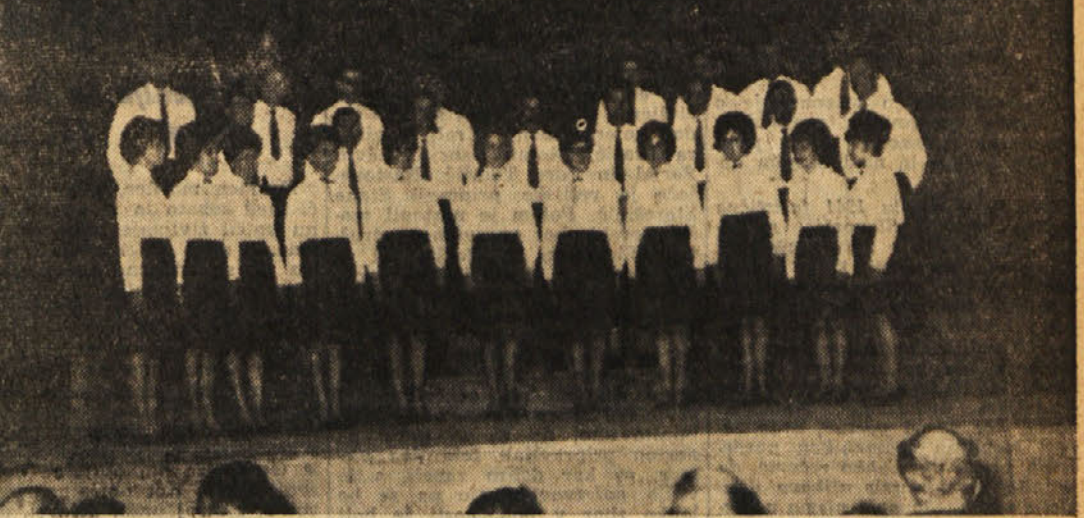
Prešernova proslava v slikah

Na nedeljski Prešernovi proslavi v dvorani na stadionu »Prvi maj« so nastopili: Dramska skupina tržaškega dijalskega doma, ki je pod vodstvom S. Starešniča nastudirala Mileta Klopečta enodejansko »Maša«.

Molki zbor borštanskega p.d. »Slovenec« je nastopil pod vodstvom Ignacija Ote.

Mešani zbor p.d. »Briski grič« iz Steverjana je nastopil pod vodstvom svojega dirigenta Dorija Klavčiča.

Nastopil je tudi trio iz Steverjana s pevko Marijo Koren.

Radio Trst A

Zaradi stavke odpadke ves dopoldanski spored, razen poročil in vremenske napovedi ob 11.30, 12.15 Pomenek s poslušalkami; 12.30 Iz tedenskih glasbenih sporedov; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Klavirski duo Russo-Salardi; 17.30 Glasbeni kaleidoskop; 18.00 Italijanci; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Sodobna ital. glasba; 18.55 Orkester Slatkine; 19.15 Pisani balončki; nato Lohka glasba; 20.00 Sport; 20.30 Revija glasbi; 21.00 Pregled ital. dramatik; 21.50 Slov. solisti; 22.10 Ples v blue jeans; 22.45 Porocila.

Nacionalni program

6.30 Vreme na ital. morjih; 8.25 Jutranji pozdrav; 8.50 Iz albuma; 9.15 Pesmi; 10.30 Sola; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.15 Ital. pesmi; 11.45 Mozartove skladbe; 14.55 Vreme na ital. morjih; 15.15 Lohkovne umetnosti; 16.00 Program za najmlajše; 16.45 Komorna glasba; 17.25 Koncert; 19.10 Oddaja za delavce; 20.45 Wagner; »Rienzi«.

II. program

7.35 Jutranja glasba; 8.35 Tony Dallara; 9.00 Ital. pentagrami; 9.15 Ritmi; 10.35 Nove pesmi; 11.00 Vesela glasba; 14.00 Pevci na odru; 14.45 Plošče; 15.15 Izbrani motivi; 15.35 Koncert; 16.00 Rapsodija; 16.50 Ital. narodne; 17.35 Enciklopedija; 17.45 Jukebox; 18.35 Enotni razred; 19.55 Valček; 21.45 Večerna glasba; 22.10 Jazz.

III. program

18.30 Severnoameriška kultura; 18.45 N. Porpora; Sonata za violino in klavir; 19.15 Tuji periodični tisk; 19.30 Koncert; 20.30 Revijski program; 20.40 Berlioz; 22.15 Radijska ertica.

DRUGI KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 Argentina; 22.20 Respighi; »Lucresia«; 23.15 Sportne vesti.

Jug. televizija

NI SPOREDA.

VEDNO VEČJA SKRB ZA TURIZEM

Kaj je in kaj dela ustanova ENIT s svojimi predstavništvi v tujini

Danes so že vse države spoznale velik pomen turizma in vlagajo za njegov razvoj ogromna sredstva, ki pa se seveda obrestujejo

Nikoli se o turizmu ni toliko govorilo kot v zadnjih časih. In vsaka priložnost pride zelo prav, da se spet omenja ta argument, ki je že pred časom postal temeljni faktor državnega gospodarstva. O turizmu se govori vsomovod; in še nikoli, ponavljam, nismo imeli toliko erasvetljive, valčevce za zapletene snovi, ki sedaj sedaj začnejo dobivati svoj pravi obraz in ki šele sedaj nalateva na razumevanje.

Kaj pa je pravzaprav turizem? Socialno-gospodarski potav na naravni razvojni poti človeka, ki je danes bolj kot kdaj koli usmerjen v iskanje korenitih sprememb in novih pridobitev. Ne mislimo, da smo s temi besedami povedali kaj novega ali kaj odkrili. Hoteli pa smo podariti ta poseben moment v življenju človeka, da s tem uodčrtamo njegovo absolutno važnost, velik pomen, ki zajema in izpopolnjuje še druga področja družbene dejavnosti.

Nekaj predstave o tem, kakšno važnost ima turizem, si lahko ustvarimo, če gremo nekoliko čez meje in od blizu opazujemo intenzivno delovanje, ki so ga na tem posebnem področju razvili v zelo mnogih evropskih in izvenevropskih državah, kjer se je turizem razvil v pravo državno industrijo. V Franciji, Angliji, Belgiji, Grčiji, Jugoslaviji - da navedemo samo nekaj imen - namreč obstajajo zelo trdni in učinkoviti organizmi za razvoj in porast te industrije.

Seveda pa tudi Italija ne drži rok križem. Dokaz za to je ENIT, zelo dejavna organizacija, čeprav njene važnosti mnogi še danes ne poznajo ali pa sploh ne vedo, da obstaja.

Zgodovina tega organizma sega že v dobo okrog tridesetih let, ko je naraščanje tujega turizma v Italiji ustvarilo prve nujne probleme. V začetku je bilo treba maksimalno razviti tokove tujega turizma, tedaj predvsem nemškega, pri čemer je bilo treba podrobni pripravi v notranjosti. Razen tega se je postavljalo vprašanje ustvarjanja turistične zavesti in sprejemljivosti, ki naj bi bila na visoki, razpoložljive hospitalitete in ki naj bi tujega turista pridobila, istočasno pa s primernimi sredstvi v tujini navduševala za naravne in umetniške lepote dežele. Treba je bilo torej ustvariti specializiran organizem, ki naj bi se izven države dostojno predstavljala; predstavništva tega organizma naj bi bile nekakšne »ambasade našega sonca, hrbov, tičen večer«.

HOROSKOP

vsakodnevnega dela. Ne verujte ošeham, ki pozivajo na preplah. DEVICA (od 23.8. 22.9.) Iznajajte mnenja s svojim tekmeccm. Glede svoje čustvene zadeve se boste morali z nekom, trdo spoprijeti. TETNICA (od 23.9. do 22.10.) Ustrezno popraviljen star načrt, vam bo omogočil uspeh. Postavite se po robu maloduknosti. SKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Skušajte kar se da naglo opraviiti neko vsiljivo osebo. Roman-

tičen večer. SREBEC (od 22.11. do 20.12.) Povsem ste pripravljeni na tehnična in vsa ostala ročna dela. Čaka vas veliko moralno zadovoljenje. KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Odpoveste se dolgotrajnim pogajanjem, ki so brez pomena. Posvetite večer svojim dragim. VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Ne ki sorodnik vam bo dal koristen delovni nasvet. Z dobro voljo vam bo uspelo rešiti spor z drago osebo. RIBI (od 20.2. do 20.3.) Preden se lotite nekega posla, razčistite svoje ideje. Kljub neprijetnemu srečanju, bo vaše razpoloženje odlično.

IZLOŽBENO OKNO PREDSTAVNIŠTVA ENIT V BARCELONI

Upokojenci zahtevajo takojšnje 30-odstotno zvišanje pokojnin INPS

Minimalne pokojnine pa naj se zvišajo na 20.000 lir
Priznati se morajo leta vojne službe in avstroogrske vojske

Med zborovanjem upokojencev v kinu Alabarda

Osnovno vodstvo Zveze upokojencev CGIL v Rimu je sklenilo, da bo prišlo vrsto javnih manifestacij, da bi se seznanilo javno mnenje o nevarnem položaju upokojencev obveznega socialnega zavarovanja INPS in s tem pritisnilo na vlado, da ta položaj izboljša. Zato so se začeli v nedeljo po vsej državi javna zborovanja, na katerih so obravnavali vprašanja upokojencev. Takšno željo zborovanje je bilo v nedeljo predpovedano tudi v kinu Alabarda v Trstu. Na njem so bili zato tudi zastopstva vseh pokrajinskih sindikalnih vodstev upokojencev iz Trsta, Gorice, Vidma in Fordenona, osrednje vodstvo Zveze upokojencev CGIL pa je zastopal eden izmed njenih tajnikov Marchionni, ki je imel glavni govor.

Zborovanje je odprl predsednik sindikata Radich, ki je orisal njegov namen ter se dotaknil pri tem dveh posebnih vprašanj. Predvsem je omenil vprašanje pokojnin istih upokojencev, ki so služili v avstroogrske vojske med prvo svetovno vojno in katerim se sedaj niso priznali službenih let za računanje pokojnine. Zakon za priznanje teh let go predložijo v parlamentu že 1. januarja 1958, vendar so ga odobrili samo v eni veliki parlamentni seji, in medtem potekel rok parlamentarne zakonodajne dobe. Zato ga bodo morali predložiti sedaj ponovno in država bo morala plačati zavarovalne prispevke za tista leta, kot je storila za bojevnike, ki so služili v italijanski vojski. (Pri tem se je čul medik: »Sli bomo vsi pod drn, preden bo zakon odobren!«)

Nadalje je omenil resni položaj upokojencev pomorščakov, ki jim niso priznali pokojnine že od leta 1938. Sedaj so sindikati predlagali, naj bi združili pokojninske sklade pomorščakov in prisilili sindikate, ki uživajo višje pokojnine kar bi pomenilo, da bi se položaj upokojencev pomorščakov izboljšal. Vsekakor pa zahtevajo sindikati, naj se pomorščakom takoj zvišajo pokojnine vsaj za 30 odstotkov.

Zatem je v imenu delavskih žrbnic pozdravil zborovalce tajnik delavskega odbora Zveze delavskih žrbnic CGIL, Marzulli. V govoru je izpostavil, da je v Italiji popolno solidarnost sindikatov in se zaposleni delavci.

Končno je spregovoril osrednji tajnik Zveze upokojencev CGIL, Marchionni, ki je najprej orisal dolgoročno in uspešno borbo Zveze upokojencev za zvišanje pokojnin. Zato je dal leta 1958, ki je navedel zahteve, ki jih postavlja CGIL glede izboljšanja pokojnin v priložnost zakonodajne dobe. Glede na to, da je v Italiji popolno solidarnost sindikatov in se zaposleni delavci.

Oben zbor
Združenja trgovcev

Sinodi je bil v Trstu I. občni zbor trzanske federacije Združenja trgovcev, ki je bilo ustanovljeno leta 1962. Zbor sta se udeležili tudi predsednik Italijanskega združenja trgovcev Casatioli in predsednik tr. ka Trgovinske zbornice dr. R. Calidassi.

Poročilo o delovanju združenja v preteklem letu je podal predsednik trzanske federacije Venzian. Govoril je med drugim naglasil, da je v zadnjih letih stvelilo trgovce na delo v Italiji, običajno v upadajočem, medtem ko se je stvelilo trgovcev na drobno in javnih lokalov znatno zmanjšalo. Zanimljivo je, da bi veliko stvelilo trgovcev kakor koli moglo škodovati odjemalcem in potrošnikom, medtem ko njihova množina škoduje samim trgovcem. Govornik se je v poročilu dotaknil tudi trzanskega pristanika in poudaril, da bi morala vlada podpreti Trst vrsto instrumentov, ki bi pristaniku omogočili uspešno konkurenco s drugimi pristanišči. Vsekakor bi morala vlada poskrbeti za pravilnejšo razdelitev prometa med Jadranski in Tirenskim morjem. Glede sedanega ustroja trzanske trgovine, je govornik izrazil mnenje, da bi bilo treba omagiti izdajanje dovolilnic za nove trgovine in javne lokale. Prav tako bi morali preprečiti odpiranje novih ljudskih magazinov. Na koncu je Venzian spodbudil zbranim trgovcem, da bodo federacije trgovcev iz Trsta, Vidma in Gorice odsele nastopile enotno v vsedravnem merilu in sicer kot organizacija trgovcev v pokrajini Furlanija - Julijska krajina.

Kongres sindikata trgovinskih uslužbencev

Snoči je bil v Ul. Pondares tretji kongres sindikata trgovinskih uslužbencev CGIL. Na kongresu so obravnavali razna vprašanja stroke, izvolili novo vodstvo in delegate za kongres pokrajinske zveze trgovinskih uslužbencev in uslužbenec sorodnih kategorij (FILCAMS).

Odpovedane stavke kemičnih delavcev

Včeraj so se v Milanu sestala vodstva zvez kemičnih delavcev, ki bi morala določiti dneve novih stavk. Ker pa je med tem ministrstvo za delo sklicalo sestanke predstavnikov delavcev in delodajalcev, so sindikati sklenili, da za sedaj stavk ne bodo. Pozvalo pa je delavce, naj o stanju pripravijo.

Goriško-beneški dnevnik

VPRASHANJE POSLANCEV KPI

Odpraviti fašistični zakon ki prepoveduje slovenska imena

Podpisali so ga Berničeva, Franco in Corrao

Komunistični poslanci Marija Bernič, Raffaele Franco in Ludovico Corrao so vprašali predsednika ministrskega sveta in notranjega ministra, če sta odločena, da se v občini Gorica dosledno izvajata fašistični zakon št. 1238, člen 72 od 9. julija 1939, ki prepoveduje italijanskim državljanom imenovanje otrok s tujimi imeni, kar je v odločnem nasprotju s členom 3 in 6 ustave.

Poslanci sprašujejo, kakšni ukrebi se nameravajo storiti, da se odpravi anahronističen in protislovesni položaj, ki povzroča škodo vsem državljanom slovenskega jezika, katerim se prepoveduje, da bi svoje otroke klicali s slovenskimi imeni, kakor tudi z imeni, ki so udomačena v slovenskimi.

Poslanci nadalje sprašujejo, če se ne namerava pospešiti ukrepi, navedena zakonodaja, ki jo predvideva odprava fašističnih zakonov. Ta zakonodaja ni sicer vedno pri komisiji za sodstvo, da bi se sprejel vladni ukrep.

Zakonski osnutek je vložil poslanec Ludovico Corrao 10. julija 1963. Besedilo predloga se glasi: »Enotni člen: členu 72 kraljevega dekreta od 9. julija 1939, št. 1238 naj se črtajo v prvem odstavku besede: »in če gre za otroka z italijanskim državljanstvom, tudi tuja imena«.

Poslanec Corrao je v obrazložitvi predloga dejal, da spada zakon v dobo najhujše kampanje fašizma, ko so bili sprejeti zakoni proti kulturi in načelom o elementarnih pravicah manjšin. Čeprav se zakon ni izvajal, ker je cela vrsta ljudi, ki imajo tuja imena, je vendarle potrebno, da se vopravi. Samo na takšen način bo mogoče odpraviti krivico, ki jih povzroča funkcionarji manjšinskega sveta v Trzinu.

Po prečitanih zapisnikih z zadnje seje, ki je bila v Kriminu, so svetovalci ponovno potrdili dr. Bauma kot zunanjega člana odbora za uslužbenke. Za vodjo turističnega urada »Adria mare« v Gradcu so imenovali Ferruccio Camuffa, za tehničnega vodjo pa je bil izvoljen Edoardo Toman.

Precejšnja debata se je razvila pri vprašanju otvoritve novega kampa na otoku Volpera blizu Belvedera pri Gradcu. Vendar pa kljub dolgem razpravljanju niso prišli do enotnega stališča. Pri končnem glasovanju se je od 14 prisotnih svetovalcev 6 izreklo za.

Izlet kmetovalcev na sejem v Verono

Pokrajinsko kmetijsko nadzornišvo v Gorici bo v soboto 14. marca organiziralo izlet v Verono z namenom obiskovanja tamnjega kmetijskega sejma. Izleta se bodo lahko udeležili le obiskovalci strokovnih tečajev za kmete, ki jih je nadzornišvo organiziralo po.

IZ TRZASKIH SODNIH DVORAN

S črepinjo mu je prerezal lice po poslovnem sporu v gostilni

Razpravo so odložili, ker se navedeni ni javil sodišču
Obsojen zaradi vdora v tuje stanovanje in zaradi posesti noža

Pred kazenskim sodiščem bi se moral pojaviti 27-letni Felice Variale iz Neaplja, ki je bil obtožen hudih telesnih poškodb v škodo drugega svojega klijenta. Pot do resnice pa je bila dolga. Preiskovalni organi so najprej ugotovili, da se je strela dva kmeta na padcu javila na postaji Rik na Trgu Vittorio Veneto nekaj minut, ki je imel precejšnjo rano na levi roki. Zdravnik mu je ukazal, naj gre takoj v splošno bolnišnico, ker je šlo za poškodbo, ki jo on sam ni mogel zdraviti. Mladenci (pozneje so ugotovili, da je šlo za Variale) pa se ni nikoli javil na sprejemnem oddelku splošne bolnišnice. Preiskovalni organ je potem povedal, da je prišel sicer do sprejemnega oddelka, toda ko je zaslišal glas svoje žrtve (se pravi Magra) je bežal, ker se je bal, da bi ga policija, organi aretirali. Nekoliko pozneje je zaupno povedal Bofu, da bo odšel v Videm.

Sporočilo vseh teh zapletenih okoliščin, so se karabinjerji zanimali v precejšnjem precepju. Varialeja so dolgo časa iskali po Neaplju, toda brez uspeha. Šele na odločen poziv trzanske tožilstva so ga arrestirali 18. marca letos v Neaplju.

Zdi se, da sta se Variale in Magra sporekali zaradi poslovnih zadev. Oba sta skupaj prodajala majice, toda pri prodaji je imel največ sreče Magra, medtem ko Variale ni bil uspešen. Na koncu je Variale vzklikal: »Zgrabil je za kosce ter za zahučal proti Magri. Na srečo ga ni zadel, toda že naslednji trenutek je zgrabil za prazno steklenico piva ter skušal z njo udariti svojega sobesednika po glavi. Namesto pa se mu posrečilo, ker so vmes posegli Bofu in lastni lokal. Gostilničar je takoj ukazal Varialeju in njegovim tovarišem, naj zapustijo lokal. Magra je sicer sprva ubogal, toda nekaj minut pozneje se je vrnil v lokal, da bi poravnal svoj dolg. Tako potem je povabil Varialeja, na gre z njim na ulico, da bi dokončno rešila sporne zadeve.

Oba moška sta se potem oddaljila po cesti. Ni nobene priče, ki bi lahko pojasnila nadaljnji potek dogodkov. Zdi se, da je Variale v določenem trenutku potegnil iz žepa velik kos razbitega stekla ter zamahnil po Magrovem licu. Pri tem je negrešnično potegnil po levi strani lica, od uhlja do brade. Povzročil mu je tem rano, ki je bila dolga okoli 8 cm.

Magra je takoj po napadu odšel v bolnišnico, kjer je najprej izjavil policijskim oblastem, da se je ponesrečil pri slučajnem padcu, pozneje pa je dejal, da se

je slučajno ranil s steklenim drob.

Ta razloga pa ni preprečila karabinjerjev, ki so skušali na vse načine priti do resnice.

Z RODITELJSKEGA SESTANKA SLOVENSKEGA NJIŽJH ŠOL

Samo na resno delo navajen dijak bo koristil družbi in naši skupnosti

Navdušenje staršev za govor ravnatelja - Kako je s poučevanjem latinščine na slovenski enotni srednji šoli

V nedeljo jutraj je bil na šoli v Ul. Randaccio v Gorici roditeljski sestanek enotne, nižje srednje in strokovne šole s slovenskimi učnimi jeziki. Starše, ki so se v velikem številu udeležili sestanka, je pozdravil ravnatelj prof. Rožič. V svojem govoru je seznanil starše z učnimi uspehi v tem šolskem letu na splošno in s problemi, ki so nastali na tej šoli z zakonitimi in enotnimi srednjimi šolami. Ravnatelj je poudaril, da je predvideva zakon o pouku latinščine na enotni šoli. Med drugim pravi, da je pouk latinščine prične v drugem razredu »vnotre šole kot dopolnilo (ne kot jezik)«, k poučevanju latinščine. V tretjem razredu bo latinščina na predstojno izbirno. Obvezna bo samo za tiste dijake, ki jo bodo izbrali. V zvezi z vprašanjem, kako izvajati ta zakon na slovenski enotni šoli, je ravnatelj pojasnil, da je profesorjski zbor upošteval, da je pouk latinščine v drugem razredu le dopolnilo k pouku italijanščine in zatorej ni nobene zveze s poučevanjem slovenščine - predlagal šolskim oblastem, da bi v drugem razredu slovenske enotne šole latinščina spadala in da bi del učnih ur odprave latinščine uporabljal za poučevanje slovenščine in italijanščine.

Vprašal je starše, če se strinjajo s sklepom profesorjskega zbora. Razvila se je kratka diskusija, pri kateri se je izkazalo, da starši sprejemajo sklep profesorjskega zbora. Ta sklep temelji na naslednjem:

1. Pouk latinščine ni v drugem razredu slovenske enotne šole potreben, ker je samo dopolnilo k poučevanju italijanščine.

2. Dijaki bi bili z latinščino preobremenjeni, ker so z novo šolsko uveljavljeno uveljavili latinščino poučevanje tujega jezika, in sicer nemščine.

3. Stevilo učnih ur bi bilo v primeru uvedbe latinščine preveliko in dijaki bi morali prihajati v šolo tudi popoldne. Ker pa je večina dijakov s potočarji, nastanjo s popoldanskimi poukami, zaradi avtobusnih in železniških zvez, velike težave.

Ko so starši izrazili svoje mnenje in prepričanje, da bi s poukom latinščine v drugem razredu nastale velike težave, je ravnatelj prošil prof. Komjanca, naj senari pristotno, kako bodo izvajali zakon o enotni srednji šoli na drugih manjšinskih šolah v državi.

Po govoru prof. Komjanca, ki je opisal razmere na nemških in francoskih manjšinskih šolah ter omenil tudi madžarske manjšinske šole v Jugoslaviji, se je ravnatelj prof. Rožič spet posredil k učnim uspehom in dejal, da imajo pri učenju boljše uspehe dekleta kot dečki, kar ni ravno najbolj razveseljuje.

Ravnatelj je zanimal govorice, da so bili lani učni uspehi na nižji srednji šoli v Ljubljani, da so bile takim neuspehom krive učne metode delni neuspehi so bili v dečkih razredih, medtem ko so bili o dečkih paralelnih uspehi kar zadovoljivi. To dejstvo dokazuje samo resnost dela na šoli. Samo resno delo na šoli, ki ne pozna popustljivosti z dijaki, ki se ne potrudijo dovolj pri učenju, bo dobro pripravilo za življenje našo mladino, bodisi bodočega delavca, bodisi bodočega intelektualca. Vsega je treba že z mlada naučiti na resno delo da bo lažje premagoval težave v življenju in da bo koristen član družbe. Le takšni ljudje bodo trden steber za obstoj in rast naše manjšine. Prisotni so ravnatelj govor večkrat prikinili z iskrenim plaskanjem.

Trčenje dveh avtov v Gorici

V nedeljo okrog polne sta v Ul. Montesanto v bližini hiše št. 74 v Gorici trčila dva avtomobila. Avto tipa »Ondina« iz Vidma je vozil 47-letni podkapetan italijanske vojske Oronzo Capone, ki je doma iz Leca. Drugi avto pa je Fiat 1100, last Ladislava Mikulja, ki ga je sofaril 25-letni Alojz Mladenčič, stanujoč v Gorici, v kazernameh v Ul. Montesanto.

Pri trčenju sta bili obe vozili le lažje poškodovani in tudi oba soferja sta imela srečo. Laže ranjen je bil samo Capone.

TISKOVNO SPOROČILO PSI

V kratkem pred parlamentom pobiranje trošarine v Sovodnjah

Z odobritvijo zakonskega osnutka Bonacina-Vallauri bo odpravljena krivica Sovodnjam

Goriška federacija PSI smatra, da bo z odobritvijo tega zakonskega osnutka popravljena krivica, ki je delala prebivalstvu sovodenske občine, ki je moralo in mora plačevati trošarino za blago proste cone, katero se potroši na njenem področju, v korist goriške občine.

Starček iz Ločnika zmrazil na dvorišču

V soboto zvečer se je vrnil 70-letni upokojenec Otonio Brassin, ki živi sam v Ločniku, v Ul. Rialto 12, proti svojemu domu. Bil je precej negotov na nogah in se je slumljivo zibal. Ko je prišel na domače dvorišče se je zgrudil na tla. V tistem trenutku ni bilo nikogar, ki bi mu pomagal in šele nekaj časa pozneje sta dve dekleti, ki sta šli tam mimo, opazili človeka ležati v mrazu na dvorišču - tisto smo imeli 3 do 4 pod nelo - ter mu priskočili na pomoč. Poklicali so avto Zelenega križa, ki je Brassin odpeljal v civilno bolnišnico v Gorici. Zal pa je bil Brassin že mrtev, ko so ga pripeljali na oddelek za prvo pomoč. Zdravniki so ugotovili, da je podlegel zaradi mraza, ki mu je ustavil krvni obtok.

Kino

VERDI, 16.30: »Horia piano segreto di un pazzo«, V. Price in N. Kovack. Črnbobeli film. Mladini pod 14. letom vstop prepovedan. Zadržna predstava ob 22.

CORSO, 17.00: »L'immortale« Francoise Brion, Jacques Dantol-Vallorce. Francoski črnbobeli film v vstavilovon.

VITTORIA, 17.00: »L'urlo dei Marinetti«, A. Nicol in F. Latimore. Ameriški črnbobeli film. Zadržna predstava ob 21.30.

CENTRALE, 16.30: »Mare dei veli perduti«, W. Hendrix in J. Derek. Ameriški črnbobeli film. Zadržna predstava ob 21.30.

DEZURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna S. GIUSTO, Korzo Italia št. 242, tel. 31-51.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 5 stopinj in najnižjo 6 stopinj pod ničlo ob 8. uri. Povprečne dnevne vlage je bilo 55 odstotkov.

KINO «IRIS» PROSEK

Predvaja danes 25. t. m. ob 19.30 uri Warner Bros film:

L'ATTIMO DELLA VIOLENZA

(Trenutek nasilja)

Igrajo: LESLIE CARON in DAVID NIVEN

